

ler voor allen hier gesmaald en afgeikt te zien slaan in Joh. Riggenbach zang in Basel? „Wie heimlich n Lande die ver. Auf der Allianz in men holländisch, sch auf dieselben wurde durch das agens überwogen, der Gemeinschaft

EN
RWUS

zien, is het tuchte van de ouders, ners de kinderen ool ooit het recht afhankelijk over ouders blijven veria de schooljaren minder geschikt

t worden, dat de kinderen uit ver- oeten. Daar oefe-

En nu moet er invloed ten goede oeten worden be- dit in de handen egd, die hem tot n maar niet ieder zal gebeuren op den van een ge- van allen moet

aders mee in de onderwijzer maar kennen geven en ten bediend. „Ik deren, dat is me e lastig. Je krijgt - „Mijn kinderen sla ze zelf ook

dingen, die men t ten duidelijkste menschen zijn, kunnen vinden e gestreden heb- aan de ouders- chen een leus is e puntje, waarin e ook begrijpen, an de ouders- dragen met hun en, om die zoo ggen, maar dan ler in te voegen menleving in de

ouderavonden, e vergaderingen worden bespro- conclusie moet arlangs we door en werken aan eid der jeugd, reeds gevraagd at zal wel heel gen we dan een er ouders. We van boven af an onderen op schoolvergade- comsten.

f gebeuren. Be- arbij school en Laat ik maar

werkt of slecht n terugkomen? vragen en om- nt, de kinderen

vijzer het kind ren? Moet het orden? Moeten egel maar zon-

een kind in de school, bv. ten de ouders n? zijn hier vele g daarvan. De naar school te noegen van de zelf, dat er een En dat maakt

het schoolhouden, inzonderheid het handhaven van een goede tucht, vaak zeer moeilijk. En als er dan vele klachten oprijzen omtrent de tuchtelosheid van de jeugd, dan mogen we niet werkeloos blijven zitten en ons bepalen tot klagen, maar dan moeten we de zaak aan de orde houden. In het Correspondentieblad van de Vereen. v. Chr. Onderwijzers heeft de heer Tjoelker gepleit voor een afzonderlijke samenkomst met de ouders over deze dingen. Anderen gevoelen misschien meer voor de gewone onderavonden, hoe het ook zij, we moeten deze dingen met elkaar tot oplossing brengen, tot heil van onze jeugd, die een vaste hand moet gevoelen in de samenwerking van school en gezin.

Gr.

G. MEIMA.

Sela.

Over „Sela“ zijn de menschen nog niet klaar. De gereformeerden niet. Maar ook de vrijzinnigen niet. Is ik niet eens een meditatie over „sela“ van een paar vrijzinnige? De man is nog in volle fleur. In „Algemeen Weekblad“ schrijft Dr A. H. Edelkoort:

In elk geval is „sela“ dus een technische term voor de uitvoering der psalmen in den tempel van Israël. En derhalve moet het bij de voorlezing van een psalm uit den bijbel altijd worden weggelaten.

K. S.

Van „een leemte“.

Dezer dagen verscheen de met spanning verwachte brochure van Ds W. H. den Houting over: „De erkenning van den doop, buiten eigen kerkverband bediend“. In die brochure geeft Ds den Houting een onderzoek omtrent de principieele rechtvaardiging, die in den loop der tijden voor de erkenning van dien doop is gegeven. Hij gaat hij na of die erkenning wel inderdaad „altijd de praktijk der Gereformeerde Kerken is geweest“. Gewis was zijn bedoeling te concluderen tot een radicaal verwerpen van die doopserkening. „Ik kan dat zulk een conclusie niet komen“, schrijft Ds den Houting letterlijk. Hij wilde prikkelen tot nauwgezette studie van dit vraagstuk.

In verband met deze kwestie vestigde een lezer onze aandacht op een artikel van Dr A. Kuyper in „De Eraut“ van 1 Januari 1888. Naar aanleiding van een artikel in „De Roeper“ betoogt Dr Kuyper met kracht, dat de doop van Roomschen en Lutherchen moet worden verlaten. De eigenlijke Doopers en Mennonieten uitgezonderd, heeft nog niet eenige kerkengroep van betekenis zich ooit in eenige meerdere vergadering tot het oopen van wie zich als reeds gedoopt aanmelden, laten verleiden.

Toch is daarmee niet alles gezegd. Daarom gaat Dr Kuyper ook op het art. uit „De Roeper“ in. In dat artikel werd de aandacht n.l. gevestigd op het feit, dat enkel geen anderen Doop dan dien van eigen Kerken zou willen erkend zien, hoogstens een inconsequent uitzondering wil zien gemaakt voor de Lutherse kerken.

En dan schrijft Dr Kuyper het volgende:

„Toch is de opmerking van „De Roeper“ te zeer benede, om ze eenvoudig aan te nemen voor qualificatie.

Neem, ze verdient ten volle de aandacht. Immers er blijkt ten duidelijkste uit, dat ook in de belijdenis onzer kerken omtrent het onderling verband tusschen kerk en Doop nog een leemte overblijft.

Helder en krachtig is door onze Hervormers de uiverheid van den Doop als zegel (bedoeld is zeker: zegel) des Verbonds tegenover Rome, en niet minder naar en beslist de Kinderdoop tegenover de Doopers beleden, maar het verband tusschen het mysterie van den Doop en het mysterie van de Kerk is niet op genoegzame wijze bloot gelegd.

Verwerpen kon men den heiligen Doop der Roomsche kerk niet, want dan hadden Luther en Calvijn moeten beginnen met zich te laten herdoopen, en juist dit is het, wat ze in de Wederdoopers zoo streng en zoo onvoorwaardelijk hebben afgekeurd.

Hierdoor was practisch de vraag beslist, en wierd alzo een toestand geboren, die voorgoed en voor alom de verwerping van den Doop der Roomschen afneemt.

Had toch eenige kerk of eenige synode den Doop der Roomschen willen verwerpen, dan zou hierna heel het geslacht onzer Gereformeerde en eveneens aan dat der Lutherse vaders den Doop ontrouwd zijn; zij zouden ongedoopt ten grave zijn gedaald; van het zegel des Doops verstoken zouden ze een informatie der zichtbare kerk begonnen hebben, zonder zelf in die zichtbare kerk te zijn ingelid; zij zouden ongelijk, de Wederdoopers op dit stuk gelijk krijgen; kortom, met heel ons beste verleden uit zijn meest geestelijke periode zou te breken zijn.

En toch, hoe vast het ook sta, dat geen Gereformeerde Kerk ooit dien noodlottigen stap wagen zal, noch hapert er iets.

Hoe sterk men ook gevoelt, dat tot geen andere conclusie kan, noch mag worden gekomen, toch zou men zoo wenschen, dat een gewijzigde conclusie mogelijk ware.

Er is iets in, waartegen zeker waarheidsbesef in ons genood opkomt.

Dat besef de eenvoudige geloofgevoel, zonder te weten, waar de moeilijkheid zit.

Dat spraken Brakel en anderen dogmatisch uit,

toen ze tot hun bedenkelijke conclusies kwamen. En datzelfde is het, wat ook thans door enkelen onder de geestverwanten van „De Roeper“ gevoeld wordt, die, in het minst niet uit zucht tot tegenspraak, maar om een belang, dat ze niet onder woorden kunnen brengen, zich niet dan met moeite inzake den heiligen Doop gewoopen geven.

Natuurlijk kan, noch mag hierbij de uitweg ingeslagen, die aan „Het Noorden“ een oogenblik behoort te scheen. Te zeggen, dat zulk een door ketters toebediende doop eerst later Doop wordt door de belijdenis van den gedoopte, is een betreden van het Roomsche pad. Immers, dat is het juist, wat Rome met zijn Sacrament van het Vormsel doordreef, en waarom Rome wilde, dat elk gedoopt kind, als het tot jaren van onderscheid was gekomen, nogmaals door den bisschop zou gezalfd worden met olie. Zelfs ligt dan in de Roomsche voorstelling altoos nog iets verkiezelijks naardien het Vormsel iets is, dat bediend wordt aan den gedoopte, terwijl in de voorstelling van „Het Noorden“ de gedoopte zelf eigenlijk zijn doop tot wezenlijke Doop zou maken. En waarmaker van den heiligen Doop, dit belijdt immers „Het Noorden“ van harte met ons, is niet de gedoopte, maar de Drieëenige God.

Men zal daarom o.i. wél doen, met niet langer te tornen aan wat in de belijdenis van den heiligen Doop en door de historie onzer vaders, en door onze Formulieren, en door de volstandige praktijk aller kerken, eens voor altijd is uitgemaakt. Niet, om nu voort over zijn bezwaren heen te stappen. Dit mag nimmer. Neen, maar om ze alom helder en duidelijk te formuleeren. En is dit geschied, zich met Gods Woord voor oogen de vraag te stellen, hoe deze bezwaren moeten worden opgelost. Dan kan daarop gepeind, dan kan hiervan studie gemaakt; dan kan het belang van den heiligen Doop den geloovigen gemeenteleden nader aan het harte komen; en rijpt dan eenmaal de tijd, dat er weer eens een Synode daagt, die zedelijk en geestelijk recht bezit: om in naam des Heiligen Geestes te spreken, dan zal ook deze knoop onthouden worden en ook deze stoornis verdwijnen uit ons kerkelijk belijden.

Nog een andere opmerking voegen we hieraan toe, rakende de autoriteit, die zoo vaak aan Brakel en andere godgeleerden moet worden toegekend.

Dat Brakel hier afzonderlijk genoemd wordt, is om den geheel eenigen roep, dien hij onder allen nu nog bij ons volk bezit. Brakel dankt dit aan drieërlei omstandigheid. Ten eerste is er bijna geen ander onder onze oude godgeleerden, die zoo weinig schoolsch en geleerd en zoo met kennis van het volk voor het volk geschreven heeft. Ten anderen, evenaren welinge godgeleerden hem in geestelijke, bevindelijke kennis, waarvan een geur door al zijn werken trok. En eindelijk mag niet vergeten, dat Brakel, meer dan één hunner, voor de verdediging van de rechten des Gereformeerden volks geleiden en gestreden heeft.

Toch dient ernstig gewaakt, dat het vereeren van den mensch nimmer bij onze Gereformeerde kerken insluipen, en noch onder de tijdgenooten noch onder de verstorven vaders aan iemand ooit zoodanige autoriteit zou worden toegekend, als dreef de kerk op de autoriteit der personen.

Voor al met onze godgeleerden na de worsteling, die zich in Dordrecht Synode concentreerde, moet men hiermee voorzichtig zijn.

In Brakels dagen had de historische studie reeds merkbaar afgenomen. De stukken der belijdenis kwamen lang niet meer voor in die breede opvatting, die ze in de dagen der Reformatie hadden. Met Rome was afgerekend. De Dooperij was overwonnen. Waar toe zou men dan nog telkens in deze diepte zijn afgedaald?

Dit noopt ons bij het gebruik van deze godgeleerden altoos zekere omzichtigheid in acht te nemen, zoodra ge toekomt aan de kritieke punten, die bij de Reformatie in geschil kwamen. En wilt ge daarop voor uzelf het volle, klare licht laten vallen, dan moet ge niet bij Brakel en ook niet bij Comrie te leer gaan, maar de geschriften uit die ontzaglijke worsteling voortgekomen zelf opslaan.

Zoo, om maar één voorbeeld te noemen, wie ooit van nabij bezien heeft, wat in de eeuw der Hervorming met de Wederdoopers uitgestreden is, die kan zich zelfs geen oogenblik ophouden bij wat Brakel en á Marck over den ketterdoop zeggen, maar voelt terstond, dat beiden meer formeel en uitwendig de zaak bespreken, dan dat ze ook maar van verre zouden gegist hebben, wat er mee samenhangt.

Studie, studie! O, er is weer zooveel godgeleerde studie noodig!

Niet alleen om de ons overgeleverde belijdenis wel te verstaan, maar ook om voor de toekomst een antwoord op nog hangende vragen voor te bereiden.

Men heeft het nu zoo lange dagen, o, met zulk een ongenoegzaam beetje, tamelijk oppervlakkige kennis gedaan.

Dit is ook een zonde der kerk.

En een zonde, die haar eigen straf met zich meebrengt.

Voor al ook het laatste deel van dit artikel is voor onze dagen van groot belang, in 't bijzonder wat betreft het debat omtrent den aard en de kenmerken des geloofs.

Dr H. Bavinck—Dr Impeta.

De Siertsema vergelijkt in het „Kerkblad van Haarlem“ enkele uitspraken van Dr Impeta met uitspraken van Dr Bavinck, onder den titel: „Een oude dwaling“.

Een vorigen keer wees ik er op, dat de schrijver van „Zelfonderzoek noodzakelijk“ blijkbaar niet onder geloof verstaat wat bijbel en belijdenis ervan zeggen.

Mijn bezwaren kan ik het gemakkelijkst weergeven in aansluiting aan het boekje van Dr Bavinck: „De zekerheid des geloofs“.

Met nadruk verzekert de schrijver zijn groote instemming met dit boekje.

En om eigen standpunt te verdedigen haalt hij op bladzijde 130 de volgende uitspraak aan: „Er is een

zekerheid aangaande de objectieve (voorwerpelijke) godsdienstige waarheid en er is eene zekerheid betreffende het subjectieve (onderwerpelijke) deelgenootschap aan de in die waarheid meegedeelde heilsgoederen. Beide soorten van zekerheid hangen ongetwijfeld ten nauwste samen; maar zij behooren niettemin onderscheiden en uiteengehouden te worden. De geloofsdaad, waarmede ik de waarheid aanvaard, is een andere dan die, waarmede ik mij van mijn eigen zaligheid vergewis“.

Maar het merkwaardige is nu, dat de schrijver deze uitspraak gebruikt ter verdediging van wat Dr Bavinck juist bestrijdt. Mag ik hem in verband hiernaede herinneren aan wat Prof. Bavinck schrijft op bladzijde 122, het vierde deel van zijn Dogmatiek: Deze onderscheiding was op zichzelf niet verkeerd, maar leidde er spoedig toe, om de beide daden des geloofs temporeel op elkander te laten volgen, om tusschen het toevlucht-nemend en het verzekerd vertrouwen het zelfonderzoek in te schuiven.

Welnu, wat Prof. Bavinck met alle kracht bestrijdt, wordt door Dr Impeta onder ons gepropageerd. Hij wil metterdaad als in den vervaltijd van het Gereformeerde leven, tusschen de objectieve zekerheid en de subjectieve verzekerdheid het zelfonderzoek inschulven.

Dit bleek ons uit tal van uitspraken waarvan ik een vorigen keer enkele noemde. Op bladzijde 105 vinden we nog eens: Maar ik word ook niet van mijn geloofsinhoud, ik word van mijn geloofsdaad, van de echtheid van het bezit van mijn geloof uit de vruchten verzekerd.

Hier wordt kort en goed een streep gezet door heel het betoog van Prof. Bavinck in zijn: Zekerheid des Geloofs.

Op bladzijde 90 van dit boekje vinden we: „Maar aan de zekerheid der waarheid heeft de Christen niet genoeg, hij heeft daarbij ook behoefte aan zekerheid des heils...“

Deze beide soorten van zekerheid zijn echter, schoon onderscheiden, niet van elkander gescheiden, zij hangen onderling ten nauwste samen, de eene bestaat niet zonder de andere. Het is in deze met het geloof als met het weten gesteld. Aan het weten is het eigen, niet alleen van zijn object, maar daarmee tegelijk ook van zichzelf ten volle verzekerd te zijn...

Het echte ware weten sluit allen twijfel aangaande zichzelf uit. Het komt tot die zekerheid aangaande zichzelf, niet door redeneering, door zelfbespiegeling, door een logische conclusie.... Zoo is het ook met het geloof. Het geloof, dat waarlijk dien naam verdient, brengt zijn eigen zekerheid mee“.

Op bladzijde 92: „En beide ontwikkelen zich in verband met elkaar. Naarmate het toevlucht-nemend vertrouwen sterker is, wast ook het verzekerd vertrouwen. En als het laatste klein is en zwak, mag zonder aarzeling daaruit worden afgeleid, dat ook het eerste gebrekkig is en onvolkomen“.

Op bladzijde 93: „Zoo wordt de geloovige van zijne zaligheid zeker, wanneer hij ze niet van zijn geloof, maar door het geloof van Gods genade verwacht. Wel is en blijft de zekerheid altijd een zekerheid des geloofs...“

Want zij rust op geen menselijke redeneering, doch op het Woord, op de beloften Gods, op het evangelie, dat geen andere voorwaarde stelt maar alleen verkondigt, dat alles volbracht is en dat wij niets anders hebben te doen, dan tot dien volbrachten arbeid in te gaan en er eeuwig in te rusten“.

Nu heeft Dr Impeta dit alles ook gelezen. Wie van ons beiden heeft verkeerd gelezen? Ik kan niet anders zien, dan dat wat hij, misschien in navolging van Prof. Hoekstra, schrijft over objectieven en subjectieven twijfel en waarin hij deze twee geheel van elkaar los maakt, hier volkomen wordt veroordeeld en dat voor zijn standpunt geldt het oordeel van Prof. Bavinck bladzijde 93: De Christelijke kerk heeft, helaas, dit rijke vrije evangelie dikwerf niet aangedurfd en het menigmaal pasklaar gemaakt naar de meeningen der menschen.

Bladzijde 94: „Het recht, de vrijmoedigheid, om te gelooven, werd eerst aan het einde als vrucht van een reeks goede werken, of echte bevindingen... aan den geloovige toegekend.“

Het geloof werd door een lange reeks van werkzaamheden van zijn voorwerp de genade Gods in Christus gescheiden en tot bespiegeling en navorsching van zijn eigen ontwikkelingsgang verplicht“.

Of vergun mij nog ééne aanhaling ook van bladzijde 94: Het geloof kan immers naar zijn aard en wezen nergens in rusten, dan in een woord Gods, in een belofte des Heeren. Elke andere grond maakt het wankel, wijl hij menscheeljk en dus onvast en onbetrouwbaar is.

Alleen een woord Gods kan onze ziel doen leven en een onwrikbaar fundament leggen onder het gebouw onzer hope; indien dan ook al het menscheelke tusschen Gods genade en ons geloof wegvallt, indien ons geloof rechtstreeks en onmiddellijk aan Gods belofte zich aansluit, dan is het vanzelf zeker en vast. Want het geloof rust dan niet op een onderwerpelijken, wisselenden, maar op een voorwerpelijken, blijvenden grondslag.

Voor zoover ik kan oordeelen, komt in deze beschouwing slechts tot zijn recht, wat de Heilige Schrift op zoo velerlei wijze van het geloof ons predikt. Het staat tegenover bezorgdheid. Matth. 6:31, 8:26, 10:31, vreeze, Markus 4:40, 5:36, twijfel, Matth. 14:31, 21:21, Rom. 4:20, Jak. 1:6, ontroering Joh. 14:1, het is onbepaald vertrouwen Matth. 17:20 en Hebr. 11:1. Uit die verzekerdheid des geloofs spreken en roemen de vromen des O. en N. Verbonds. Gen. 49:18, Ps. 16:8-10, Rom. 8:38, 2 Tim. 4:7-8. Zie Dogm. Bav. IV bladzijde 124.

Zoo wordt ook alleen gehandhaafd wat naar onze belijdenis een waar geloof genoemd mag worden. Zonder toeëigening kan ik niet van een waar geloof spreken.

Wordt dit los gelaten en vindt het boek van Dr Impeta ook bij deze beschouwing veler instemming, dan zullen de droeve gevolgen voor het geestelijk leven onzer kerken niet uitblijven.

In verband met de kwestie betreffende den z.g. „objectieven” en „subjectieven” twijfel citeeren we weer Dr E. D. Kraan uit het No. van 1 Febr. 1935. Hij schrijft het volgende:

Er bestaat daarom geen subjectieve twijfel, onderscheiden van een objectieven. Als ik het Woord Gods niet voluit als Woord van God en waarheid zie, is het ook niet waar voor mij, ook niet als het spreekt over mijn verhouding tot God. En omgekeerd: wanneer ik in onzekerheid en twijfel verkeer of de Heere Jezus Christus ook voor mij gestorven is en mij mijn zonden wil vergeven, is dit niets anders dan uitloeijsel hiervan, dat wat God in het evangelie van het kruis en de opstanding van Christus en diens zoenbloed getuigt en Hij mij in den doop nog nader heeft verzegeld en bekrachtigd, nog nooit waarheid voor mij geworden is. Alleen in de zekerheid aangaande den Christus van het Woord, ligt de zekerheid voor mij.

Ook is van belang in dezen een uitspraak van Ds S. G. de Graaf van Amsterdam uit diens rede „Kerk en Geeloofszekerheid”, gehouden op de Ouderlingenconferentie van Noord-Holland. Zie „Ouderlingenblad” Aug. 1934:

Meermalen las ik, dat onderscheid gemaakt wordt tusschen objectieven en subjectieven twijfel. Onder objectieven twijfel verstaat men dan de twijfel of de dingen zoo zijn als het Woord van God ze zegt, twijfel aan het bestaan Gods zelfs, twijfel aan Christus als den Zoon van God, twijfel aan de inspiratie der Schrift enz. Men twijfelt dan of de Schrift wel in overeenstemming met de werkelijkheid is.

Van dien objectieven twijfel toch onderscheidt men den subjectieven. Iemand, die alleen aan dien subjectieven twijfel lydt, zou dan wel gelooven, dat de dingen zoo zijn, als ze in de Schrift beschreven zijn, maar durft de genade zich niet toeëigenen. Hij zou dus, om met de termen van den Catechismus te spreken, wel alles voor waarachtig houden, wat God ons in Zijn Woord geopenbaard heeft, maar niet een vast vertrouwen hebben, dat hem al zijn zonden om Christus wil vergeven zijn.

Bij de behandeling van de eerste stelling deed ik reeds uitkomen, dat men op deze manier ingaat tegen de klaarblijkelijke bedoeling van den Catechismus, die kennen en vertrouwen in één adem noemt. Ook deed ik uitkomen, dat men ingaat tegen het spraakgebruik van de Schrift, die van het geloof als het rusten in een vasten grond spreekt.

Maar laten we eens even zien, waar we uitkomen, als we het onderscheid tusschen objectieven en subjectieven twijfel handhaven. Er is dus verstandelijke overtuiging mogelijk, dat de Schrift in overeenstemming met de werkelijkheid is, zonder dat men in de Schrift als de waarheid rust. Vanwaar komt dan die verstandelijke overtuiging van de betrouwbaarheid der Schrift? Hier is slechts tweemaal antwoord mogelijk: Die komt door opvoeding en overreding, of die komt door het getuigenis van den Heiligen Geest. Kan ze door opvoeding en overreding komen? Ik dacht toch, dat de natuurlijke mensch niet verstaat de dingen, die des Geestes Gods zijn, en dat ze hem dwaasheid zijn. En niemand kan zeggen, dat Jezus de Heere is, dan door den Heiligen Geest. Dat is onmogelijk. En even onmogelijk kan die louter verstandelijke overtuiging komen van het getuigenis van den Heiligen Geest. Zou de Heilige Geest ons overtuigen van de betrouwbaarheid der Schrift, zonder dat Hij ons leven aan de Schrift onderwierp, en ons op de genade, ons daar geopenbaard, bouwen deed? Spreekt de Heilige Geest ons uit de Schrift toe, zonder ons aan de Schrift als het Woord des levens te binden? Zoo kom ik tot de conclusie, dat verstandelijke overtuiging van de betrouwbaarheid der Schrift zonder het geloofg vertrouwen onmogelijk is, of met andere woorden, dat objectieve zekerheid en tegelijk subjectieve twijfel onmogelijk is.

Natuurlijk kan het persoonlijk vertrouwen heel zwak zijn, maar dan is ook het gelooven van de waarheid

der Schrift heel gering. Die beide gaan met elkander op en neer.

Dit citaat is ook te vinden in het pas verschenen boekje van Ds de Graaf: „Het Woord Gods en de Kerk”, p. 63 v.v.

Mooi is ook de volgende uitspraak op blz. 66. Er wordt gevraagd:

„Men hoort de menschen en vooral jonge menschen zoo dikwijls zeggen: den Bijbel geloof ik wel, maar dat is door mijn opvoeding; van een persoonlijk deel hebben aan Christus weet ik niet”.

Zulke menschen moet men overtuigen, dat ze den Bijbel niet gelooven. Het wonder, dat ons in de Schrift geopenbaard wordt, speciaal het wonder van de vleeschwording des Woords, geloof men niet. Men heeft nog nimmer daarvoor gestaan. Voor den natuurlijke mensch is het toch dwaasheid.

De fout is, dat men de Schrift eerst heeft geprofa-neerd, van haar eigenlijken inhoud heeft beroofd. Dan meent men haar te kunnen gelooven. Het wonder, als ge het geloof, kan u alleen maar overmeesteren.

Het Pietisme heeft ons deze ellende gebracht, dat het geleerd heeft: Ge moet eerst maar de Schrift verstandelijk leeren gelooven, en daarna moet dan komen de geestelijke ervaring. Zoo heeft men niet alleen de Schrift in haar eigenlijk karakter aangerand, maar heeft men ook het geloof gedeneureerd. En wat is dat voor ervaring die niet met het geloof gegeven is? In het geloof hebben we toch den verborgen omgang met God.

Kan men „historisch gelooven” dat zijn kind in het water ligt en dus rustig thuis blijven zitten? Of „aannemen” dat zijn huis in brand staat en dus rustig zijn sigaarje verder rooken?

Men denke om het derde van vergelijking.

Wat zijn hypocrieten?

Met deze vraag houdt Ds C. Vonk zich bezig in het „Schiedamsch Kerkblad” en wel onder den conclusie reeds bevattenden titel: Hypocrieten — die zich niet met waren harte tot God bekeeren. Ds Vonk schrijft aldus:

Wat verstaat de Catechismus onder hypocrieten?

Hij spreekt er in Zondag 30, antw. 81 van: „maar de hypocrieten en die zich niet met waren harte tot God bekeeren”.

Men zou daar, als men 't zoo leest, misschien uit op willen maken, dat de Catechismus daar tweeërlei soort menschen bedoelt.

Ten 1e. hypocrieten.

Ten 2e. zulken, die zich niet met waren harte tot God bekeeren.

Vanwege dat woordje en.

Is dat waar?

In antwoord 81 lezen wij:

Maar de hypocrieten en die zich niet met waren harte tot God bekeeren.

In den Duitschen Catechismus stond:

Die Unszufertigen aber und Heuchler.

Wij vinden hier dus:

die Heuchler = de hypocrieten;

die Unszufertigen = die zich niet met waren harte tot God bekeeren.

En wat vinden we nu in Zondag 31, antw. 84?

Daar komt de uitdrukking „en die zich niet van harte bekeeren” ook voor.

En daar is zij de Hollandsche vertaling voor 't Duitsche: Heuchler.

Wij vinden dus: Hypocrieten = Heuchler = die zich niet van harte bekeeren = Unszufertigen.

Zijn Hypocrieten dus zulke Christenen, die zich vergissen?

Die denken, dat zij in den Heere Jezus Christus waarlijk gelooven, maar zie, het is verbeelding? Menschen in de kerk, tot wie wij zouden moeten zeggen: maar verbeelden jullie je soms niet iets?

Als wij 't woord hypocrieten zoo gebruiken, is ons gebruik van dat woord niet in overeenstemming met den Catechismus.

Trouwens ook niet in overeenstemming met de betekenis van 't Grieksche woord hypokritēs, dat tooneelspeler beduidt.

En tooneelspelen doet men nooit zonder erg.

KERKNIEUWS

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweelste te:
Uithuizen: W. Scheele te Hoogersmilde en D. Feenstra te Lioessens.

Beroepen te:
Daarlerveen: Cand. B. Geuchies te Dwingelo.
Harkstede (Gr.): Cand. J. van Harmelen te 's-Gravenhage.
Holt: W. v. d. Bos te Oude en Nieuwe Wetering.
Uithuizen: W. Scheele te Hoogersmilde.

Benoemd tot Hulpprediker te:
Stad Vollenhove: Cand. A. Douma te Britsum.

Intrede te:
Boxum (Fr.): Cand. J. Thomas. Tekst: Joh. 1:35-37.
Poortugaal: Cand. A. de Groot. Tekst: Ef. 3:14-19.

Emeritaat Ds A. Ph. S. Schaafsma.
De Classis Brielle der Geref. Kerken heeft aan Ds A. Ph. Schaafsma, predikant bij de Geref. Kerk van Den Bommel om gezondheidsredenen eervol emeritaat verleend.

Candidaten tot den Heiligen Dienst.
De Classis Hallum der Geref. Kerken heeft praeparand geëxamineerd en beroepbaar verklaard den heer A. Vellema te Blija (Fr.), cand. aan de Theol. School.
De heer Vellema zal gaarne des Zondags de Kerken en een eventueel beroep in overweging nemen.

Geref. Kerk van Noordwijk aan Zee.
Evenals vorige jaren zullen ook dit jaar tijdens de zondagmiddag in de Geref. Kerk van Noordwijk aan Zee, 's Zondags drie diensten worden gehouden, n.l. des voormiddags half negen en half elf en des namiddags vijf uur. De aandacht van de zomergasten wordt er op gevestigd, dat in den eersten middagdienst de plaatsen vrij zijn.

GEREF. KERKEN IN H. V.

Beroepen te:
Oudemirdum: P. A. E. Sillevius Smitt te Haarlem.

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERKEN.

Beroepen te:
Bussum-Naarden: C. Smits te Sliedrecht.
Doeburg: Cand. P. H. van Marrum te Franeker.
Oppebeek: Cand. J. Kampman te Ommen.
Sneek: Cand. D. van Wilsum te Soestdijk.

Afscheid van:
Dokkum: D. Henstra. Tekst: Hebr. 13:8.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Aangenomen naar:
Krabbendijke: Cand. J. v. d. Berg te Rotterdam.

Bedankt voor:
Herkingen: W. C. Lamain te Rotterdam.
Aagtekerke, Amsterdam, Boskoop, Bruinisse, Dirksland, Gennep, Giessendam, 's-Gravenpolder, Grand-Rap, Katwijk aan Zee, Leiden, Ridderkerk, Rijssen, Terneuzen, Tricht, Ierseke en Zoetermeer—Zegwaart: Cand. J. v. d. Berg te Rotterdam.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:
Beekbergen (toez.): L. J. M. S. Herfkens te Assen.
Domburg (2e maal): F. G. H. Nicolai te Jutphaas.
's-Hertogenbosch: J. Douwes te Oostermeer en Eestma.
Lobith (toez.): Cand. J. W. Sepmeyer te Maasdam.
Nigtevecht (toez.): Cand. C. J. Gall te Rotterdam.
Serooskerke (W.): Cand. P. A. Warners te Hilversum.
Wierden (toez.): K. v. d. Pol te Boven-Hardinxveld.
Zaandam-Oost: J. C. Fritzsche te Bergentheim.

Aangenomen naar:
Alkmaar: C. van Dop te Hierden.
Lemelerveld (toez.): Cand. C. Keers te Hilversum.
Rotterdam-Delfshaven: H. Bout te Genemuiden.
Woerden: Jac. Treffers te Sneek.

Bedankt voor:
Kloetinge: J. H. F. Engel te Alblasveld.

Intrede te:
Heinoord: Cand. W. H. Beekenkamp.
Katwijk aan Zee: F. J. Broeyer. Tekst: 2 Tim. 2:19.

Afscheid van:
Meppel: A. Dönszelmann. Tekst: Psalm 138:8.

Uitgaven van OOSTERBAAN & LE COINTRE GOES

DE BIJBELSE GESCHIEDENIS

naverteld voor jongens en meisjes

door
H. J. VAN WIJLEN

1. GIDEON Prijs f 0.40
2. DE OPWEKKING VAN LAZARUS Prijs f 0.15
3. a. DE WIJZEN UIT HET OOSTEN
b. SIMON BIJ DE KRIJGSKNECHTEN IN DE ZAAL Prijs f 0.25
4. a. HANNA, DE MOEDER VAN SAMUEL
b. DE GESCHIEDENIS VAN NAAMAN, DEN SYRIER
c. DE GELIJKENIS VAN DEN MENS, DIE TWEE ZONEN HAD
d. JEZUS EN DE SAMARI-TAANSE VROUW Prijs f 0.75
5. DE DAG VAN 's-HEEREN OPSTANDING Prijs f 0.30

Verkrijgbaar in den Boekhandel of na overschrijving van het bedrag op postrek. No. 36000 bij de Uitgevers.

AT LEGT FLINK
GEWICHT IN DE SCHAAL

UITERST
BILLIJK
PRUIZEN

zoudt gij ook zeggen als
gij UW DRUKWERK liet
vervaardigen in ons zeer
modern ingericht bedrijf.
Door ons Drukwerk krijgt
U druk werk in uw zaak.

OOSTERBAAN & LE COINTRE
GOES

Chr. Muziektijdschrift „De Harp”

met maandelijksche Muziekbijlage

f 1.50 per Jaar

onder redactie van F. PIJLMAN

Neemt proef met een abonnement en U zult algeheel
voldoening smaken.

Adm.-Adres: 1e Helmersstraat 94 - Amsterdam (W.)

BESTUREN, HOOFDEN EN ONDERWIJZERS VAN CHRISTELIJKE
SCHOLEN, die in dezen tijd op de hoogte willen blijven
van wat er in de kringen van het Chr. onderwijs
omgaat, vinden daartoe hun blad in het vrije schoolblad

„DE SCHOOL MET DEN BIJBEL”

WEEKBLAD VOOR HET CHRISTELIJK ONDERWIJS

Het blad, dat onder leiding staat van de redacteurs A. J. DREWES, J. LENS en L. v. d. ZWEEP, telt de meest bevoegde mede-
werkers, o.a. voor wetstechnische zaken, en geeft een getrouw
beeld van de stroomingen en feiten op het terrein van het Chr. L.O.

Men neme een proefabonnement voor een half jaar f 2.20, bij
voortbetaling te storten op postrek. 36000, bij de Uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE - GOES

De Duitse school na de oorlog

door J. LENS

met een slothoofdstuk
van S. STERNBERG

De in „De School met den Bijbel”
verschenen artikelen over de
onderwerp zijn hierin gebundeld.
Ze geven een goed inzicht
in het schoolleven onder het nieuwe
Duitsche bewind.

De brochure telt 80 blz. en
verkrijgbaar voor 60 cent bij de
boekhandel en bij de uitgevers
Oosterbaan & Le Cointre - Goes

HILVERSUM

Rookt U een Rijk Signet
Of prefereert U een
Dan kunt U terecht

SIGAREN MAGAZIN
„THE OLDSMOKE”

KERKSTRAAT 8 - HILVERSUM